

I. fejezet

***A Reformmozgalom
történelmi kialakulása***

A GYÖKEREK NÉMETORSZÁGBA VEZETNEK

Ha a Reformmozgalom kibontakozásának első szálait keressük, akkor figyelmünket Németország felé kell fordítanunk. Két dolog keltheti fel érdeklődésünket, és e két dologból arra következtethetünk, hogy a Reformmozgalom feltámadásának gyökerei Németországból indultak el.

Ebben az időben ugyanis csak Németországban történtek olyan események, amelyek által az Egyház élete belülről kapott támadást, amelynek következményei egy speciális csoport kibontakozásához, és az Egyháztól való elszakadásához vezettek.

Ezt a következtetést erősíti meg az a másik tény is, hogy a Mozgalom első éveiben szinte minden jelentősebb vezetői poszt német kézben volt. A Mozgalom saját szombatiskola tanulmányait is a németek készítették, és ezt fordították le a különböző országok részére. A németek élvonalbeliségét tükrözi az is, hogy a Reformmozgalom első elnöke – Welp Ottó, aki egyúttal a Német-Unió vezető elöljárója is – 1934-ben még mindig a Generál Konferenciájuk elöljárójaként tevékenykedik. Sőt, egy ideig még az utána következő elnökök is németek voltak.

A feszültség első jelei

1914 augusztusának első napjaiban megjelent hírek rendkívüli módon kavarták fel az emberek mindennapi nyugalmát és megszokott életvitelét. Izgatottan álltak meg az utcai hirdetőoszlopok körül, mert mindenki a legújabb hír felől próbált tájékozódni. A plakátokon ugyanis azt olvashatták: „Mozgósítás van! A háború megkezdődött!” Vagyis Németország is belépett a hadakozó országok közé.

A következő szombaton a hamburgi gyülekezet istentiszteleti szünetében, a szombatiskola és a prédikáció között, a gyülekezeti

vén felolvasta a divízió körlevelét, ami valójában csak a két hamburgi gyülekezetben tartott testvéri órán fogalmazódott meg, de a Divízió egyik vezetőjének a közreműködésével. Ebben a körlevélben a divízió titkárának, Guy Dail-nek a vezetésével hoztak határozatot az általános mozgósítás kérdésében. Azt ajánlották a gyülekezeteknek: „Amíg a seregben vagyunk, vagy be kell lépünk a seregbe, a katonai kötelességeinket örömmel és szívből töltjük be... Józsué 6,3-4-ből látható, hogy Isten gyermekei használtak harci fegyvereket, és szombaton is ellátták a háborús szolgálatot.” (Guy Dail, Hamburg: 1914. aug. 2.)

Ebben az időben Ludwig Richard Conradi, az Európai Divízió elnöke Angliában tartózkodott, így csak telefonos kapcsolaton keresztül értesült erről a váratlan helyzetről. Néhány héttel később azonban a Zionswächter című gyülekezeti lapban, bibliai kijelentésekkel indokolva írta meg cikkét a háborúban való részvétellel kapcsolatban.

A következő évben, 1915. október 15-én Guy Dail vén egy levéllel kereste meg az amerikai vezetést, amiben sürgette a Generál Konferenciát egy olyan döntés meghozatalára, illetve egy olyan anyagnak a kidolgozására, ami eligazítást adhat mindenki számára ebben a kritikus helyzetben, és tisztázatlan kérdésben.

„A mi művünkön belül is krízis jelent meg. Sátán mindent megkísérel megtenni, hogy a gyülekezet egységét megtörje. Ezt nagyon világosan látom a mű különböző területein. A katonakérdés, és az a magatartás, amire nekünk mint népnek hivatkoznunk kellene, máig nincs tökéletesen és mindenki megalégedettségére megmagyarázva. Vannak olyanok, akik szívesen meggyőznének bennünket, hogy nem-harcoló álláspontot kellene elfoglalnunk, még ha nagy bizonyossággal százaknak az életébe kerülne is, és még azzal a veszéllyel, hogy hazaárulóknak tekintenek minket...” (Levél a kedves testvéreknek, 1914, október 15. WCN, D.F. 320)

Végül igazolást kért az amerikai testvérektől, annak megerősítéseként, hogy az európai döntések nincsenek

ellentétben a közösség általános magatartásával. Írásában felvetette annak lehetőségét, hogy amennyiben „Ti nem akarjátok nyilvánosan megmagyarázni, akkor én – úgy gondolom – írnék egy írásos magyarázatot, amelyet mi itt használhatnánk; sok embernek segítené, akik most még arra mutatnak rá, hogy a mi magatartásunkban mint gyülekezetben, nagy törés van közöttünk és az amerikai testvérek között.” (u.o.)

Az amerikai vezető testvérektől azonban a háború időszakában nem érkezett érdemi válasz az Európában élőkhez. Csak évekkel később, a háborús évek után, 1920-ban, amikor Dániels, az akkori Gen. Konf. elnöke Friedensauban találkozott a Reform-mozgalom képviselőivel, ő próbálta megmagyarázni a Generál Konferencia tartózkodásának okát a háború idején.

A háború kitörése előtti állapot

Amikor 1865 április 9-én véget ért az amerikai polgárháború, akkor úttörő testvéreink talán úgy gondolták, hogy az egész Egyház számára is megoldódott az a probléma, amit a háború kitörése váltott ki. Nem gondolták, hogy néhány évtized múlva a Földünk másik kontinensén legalább olyan szintű válságot fog majd átélni az Egyház, mint az amerikai háború idején.

Az amerikai polgárháború után egyetlen dolog fogalmazódott meg az Egyházban, éspedig, hogy mi „nemharcolóknak” tekintjük magunkat. Mivel azonban a válság elmúlt, ezért egyre inkább feledésbe merült ez a kérdés az Egyházban. Vezetőink és misszionáriusaink az evangélizációs munkájuk közben sokkal fontosabbnak tartották, hogy a munkájukra koncentráljanak, mint annak a kérdésnek az elemzésével foglalkozni, hogy a „nemharcoló” állásponton mit is kellene érteni, ha kitörne egy háború. Egyébként a békeidőben esedékes kötelező katonai szolgálat teljesítése, az egész Egyházban általánosan elfogadott dolog volt.

Később, G. I. Butler, a Generál Konferencia elnöke, egy 1868. november 24-én kelt levelében azzal bízta meg John Nevis Andrews-t, hogy fogjon hozzá egy, a katonai szolgálatot kutató teológiai tanulmányhoz. Butler ugyan egyetértett a katonai szolgálat vállalásával, de nem volt teljesen meggyőződve a saját állásfoglalásának helyességéről. James White is támogatta az ilyen irányú kutatás kezdeményezését. Sajnálatos módon Andrews nem fejezte be ezt a munkáját, ezért a téma továbbra is nyitott maradt. „Ennek eredményeként az adventizmus úgy lépett be a 20. századba, hogy nem rendelkezett alaposan és jól kidolgozott dokumentált érvekkel, amivel alátámaszthatna volna hivatalos álláspontját ebben a témában. Ennek hiánya okozta a legnagyobb problémát az egyházi élet néhány területén az első világháború idején.” (Knight George R: Adventist Review, 1991. április 4. szám 14.) Ez a próba azonban még felkészületlenebbül érte az Egyházat, mint az előző.

Maga Ellen White sem írt az általános katonai szolgálattal kapcsolatban elmarasztaló módon, hanem éppen ellenkezőleg. 1886-ban egy európai útja alkalmával elismeréssel nyilatkozott azokról a fiatalokról, akiknek éppen akkor kellett bevonulniuk.

Az egyik európai missziókonferencián Bázelen, 1885 szeptember közepén, szóba került ugyan a katonakérdés, amit meg is vitáltak. Az alábbi kérdések kerültek elő: Viseljenek-e fegyvert a hetednapos adventisták, vagy egyáltalán, szolgáljanak-e a hadseregben? Ha igen, engedélyezett-e a szombati szolgálat? Itt megállapították, hogy Svájcban, Németországban, Franciaországban és Olaszországban kötelező katonai szolgálat van, csak Svájcban van lehetőség fegyver nélküli egészségügyi szolgálatra. Szombati szolgálatmentesség a nevezett országok egyikében sem volt lehetséges.

Az első világháború kitörése előtt még senkinek sem jelentett komoly gondot a fegyveres katonai szolgálat. Elmondható viszont, hogy a legtöbb adventista különbséget tett a békeidőben teljesített katonai szolgálat, és a háborúban tanúsított

magatartás között. Ez amolyan íratlan szabályként volt figyelembe véve.

Mindenki számára inkább csak a szombatünneplés kérdése merült fel a katonai szolgálattal kapcsolatos problémaként. Ezért, akik ebben a háború előtti időszakban, a katonai behívásuk után szembekerültek a katonai parancsnoksággal, kivétel nélkül a péntek este bekövetkező „szolgálatmegtagadásuk” miatt kerültek szembe, vagyis a szombatünneplés miatt.

Új próféták a láthatáron

Az első események az Adventista Egyház Német Uniójának Keleti Egyházterületén jelentkeztek, amelyek R. Ruhling testvér beszámolójából ismeretesek, aki azokban a napokban annak a Területnek az elnökeként végezte szolgálatát.

Amikor 1914 nyarán kitört az első világháború, Németországban általános mozgósítást rendeltek el. „A háború elején behívott katonák hat hónapos kiképzésben részesültek a frontra való kiküldésük előtt. Amikor ez az idő véget ért, két hetedik napot ünneplő fiatalember, testvérei tanácsa ellenére nem hagyta magát beolvasztani, és ezért egyheti börtönbüntetésre ítélték őket. Ez idő alatt egyikük, J. Wieck - állítása szerint - egy látomást vagy álmodást látott.” (A Reformmozgalom elindulása Németországban – a Generál Konferencia irattárából való tanulmány 5-6. old.)

„Ez a két ember – akik nem hagyták magukat beolvasztani, – a hét végén kiszabadultak, de nem sokkal ezután megszöktek a katonaságtól, és civil ruhába öltözve menekültek a törvény elől.” (u.o. 7. old.)

Egyikük, J. Wieck, „Kiszabadulása után ezt a látomását leírta egy cikkben, és elküldte a hamburgi kiadóhivatalba azzal a kéréssel, hogy az Egyház lapjában tegyék azt közzé. Ebben a cikkben megjövendölte, hogy néhány héten belül lezárul a kegyelemidő. Néhány mondatot idézek ebből az írásából:

„1915 január 21. éjszakáján a következő képeket láttam

egymás után. Bárhol voltam, meghirdettem minden dolog végét... Akkor megkérdezték tőlem: 'Meddig fogod ezeket a szavakat prédikálni?' Tétováztam a válasszal, de egy hang hangosan kiáltott: 'Amikor a csonthéjas gyümölcs (cseresznye, szilva, stb.) virágzik'... Világos minden gondolkodó ember előtt, hogy tavasszal kell a rettenetes veszedelemnek végigsöpörnie... és akkor lesz az elkülönülés (az Egyházban), és ezzel együtt a kegyelemidő vége." (u.o. 6. old.)

Mivel azonban ez a látomás, és maga a cikk is nélkülözte az egyházterület jóváhagyását, ezért természetesen nem nyomtatták ki, és nem küldték el a gyülekezeteknek és a tagoknak.

Menekülésük közben „Bremenbe szöktek, ahol a gyülekezeti vén védelmet nyújtott nekik. Az ő anyagi segítségével kinyomtatták a látomást, és egy-egy példányt elküldtek minden németországi lelkésznek és gyülekezetnek. Ezt a nyomtatott nyilatkozatot J. Wieck még azzal is kiegészítette, hogy az Úr megmutatta neki, miszerint ezt a látomását fel kell tárnia a vezető testvéreknek. Ha ők azt nem az Úrtól jövő üzenetként fogadják, ezzel azt fogják jelezni, hogy elbuktak, illetve megtagadták a hitüket.” (u.o. 7. old.)

Ezután nemsokára furcsa dolgok történtek. „Másik négy vagy öt személynek, akiknek semmi kapcsolatuk sem volt egymással, a J. Wieckével megegyező 'látomásai' voltak. Ők is kijelentették, hogy a csonthéjas gyümölcsök virágzása fogja jelenteni a kegyelemidő végét. Nyilvánvaló lett, hogy természetfeletti erő van ezek mögött az események mögött. Ha csak egy ember mondta volna ezt a dolgot, a fantázia szüleményének lehetett volna azt tartani, de most már világos volt, hogy *valami más működött közre.*” (u.o. 7. old.)

A Biblia nagyon világos és határozott tanácsot ad az igaz próféták felismeréséhez. „*Ha pedig azt mondd a te szívedben: miképpen ismerhetjük meg az igét, amelyet nem mondott az Úr?*”

Ha a próféta az Úr nevében szól, és nem lesz meg, és nem teljesedik be a dolog: ez az a szó, amelyet nem az Úr szólott; elbizakodottságból mondotta azt a próféta; ne félj attól!” (5Móz. 18,21-22.) „Mikor beteljesedik a próféta beszéde, akkor ismertetik meg a próféta, hogy az Úr küldötte é azt valóban?” (Jer. 28,9)

Ezeknek az új prófétáknak az egyike, Ms. Kerston, az alábbiakat tette közzé „látomásairól”, amelyek 1915 februárjában kezdődtek. (u.o. 8. old.)

- **1915 februári látomás.** „Láttam, hogy a háború nem sokkal november 17. előtt befejeződik ...”
- **1915 április 11. látomás.** „Láttam, hogy a kegyelemidőből alig két hónap van még hátra ....”
- **1917 januári látomás.** „Gondolataim februárról 1917 november 17-re terelődtek, amikor Krisztus visszatér...”
- **1918 szeptemberi látomás.** „Láttam, hogy másfél évig (azaz 1917 február óta) éltünk a csapásokban, és most a hatodik csapásban vagyunk.”

„E próféták egyike, egy hajadon nő, egy nyomtatott körlevelet küldött a gyülekezeteknek, amely szerint az Úr megmutatta neki, hogy nem fog többé gyermek születni. És amikor kb. egy év múlva egy törvénytelen gyermeket szült, a legtöbb európai testvérünknek megerősödött az a meggyőződése, hogy nem Isten a szerzője ezeknek a ‘kinyilatkoztatások’-nak.” (u.o. 8. old.)

„1915 tavaszán elérkezett a csonthéjas gyümölcsfák virágzása, de semmi sem történt. Ekkor testvéreink megmondhatták ezeknek a ‘próféták’-nak: ‘Látjátok, látomásaitok nem Istentől voltak.’ De ők más látomásokat is láttak, amelyek a kegyelemidő lezárulásának idejeit határozták meg, kb. egy tucatot. Amikor a megadott idő elmúlt, akkor mindig újabb látomásról érkezett tudósítás, egy későbbi dátummal.” (u.o. 8. old.)

„Az ebben a fejezetben elmondott tények jelzik, hogy spiritiszta megnyilatkozásokból eredt az a mozgalom, amelyet ma

‘H.N.A. Reformmozgalom’ képvisel. Ki más, mint a nagy csaló, és bukott angyalainak serege adhatta ezeket a hamis álmokat és látomásokat, és idézte elő a gyülekezeti tagok közötti terjesztésüket azzal a kijelentéssel együtt, hogy elutasításukkal a szervezett Egyház azt bizonyítja, hogy elbukott és ‘Babilon’-ná lett?

Ezékiel óv az olyan hamis prófétáktól, amilyenek Európában a ‘Reform’-mozgalom kezdetén működtek. Isten ezekre a szavakra ihlette Ezékielt.” (u.o. 10.old.)

„Hívságot láttak s hazug jövőndölgetést, kik ezt mondják: Mondá az Úr! holott az Úr nem bocsátotta őket, és még várják, hogy betelik beszédük. Avagy nem hiábavaló látást láttatok-é, és nem hazug jövőndölgetést szóltatok-é? midőn ezt mondjátok: Mondá az Úr! holott én nem szólottam! Ennekokáért így szól az Úr Isten: Mivelhogy hívságot szólottatok és hazugságot láttatok, azért ímé én ellenetek leszek, ezt mondja az Úr Isten. És léssen kezem a próféták ellen, kik hívságot látnak és hazugságot jövőndölgetnek; az én népem gyülekezetében nem lesznek, Izráel házának könyvébe nem írattnak.” (Ezék. 13,6-9.)

„J. Wieck, aki először tette közzé a fanatikus látomásokat, ...a ‘reformátorok’ első csoportjában volt. Neve néhány hónapig megjelent irodalmukban, mint közülük valóé, és ugyanúgy másoké is a látnok csoportból.” (u.o. 11. old)

Még szó sincs a katonakérdésről

A különválás már megtörtént, az új szervezet, - amely Babilonnak bélyegezte az Egyházat az állítólagos látomásokra alapozva - már megalakult, az Egyház pedig már elvetette azt, hogy ezek a látomások az Istentől származnának; és mindez az előtt, hogy bárki is azt hangoztatta volna, hogy a különválásra a háborúban való részvétel adott okot. Kezdetben ez az indok senkiben sem merült fel. Még „azok közül is, akik első helyen

ítélték el a vezetőket állásfoglalásukért, vannak olyanok, akik felöltötték országuk egyenruháját, és szolgáltak a hadseregben, mert amikor ezeket írjuk, előttünk van két testvérnek - Karl és Heinrich Spanknöbel - a képe, amit velük együtt még másik hat egyenruhás emberről vettek fel. A Karl által aláírt levelezőlapon ez a felirat áll: 'az 1914-es nehéz napok emlékére' és 'Heuscheuern emlékére. d: 15.1.22.'." (A Reformmozgalom elindulása Németországban (a Generál Konferencia irattárából való tanulmány) 6. old.)

Schubert G.W. testvér még a következőket írja a Spanknöbel testvérek katonai szolgálatával kapcsolatban. „Azok a híres Spanknöbel testvérek például, akik az egész mozgalmat magukhoz ragadták, s akik meglehetősen nagy szerepet játszanak a szakadók között, a háború előtt nálunk mint fiatal bibliamunkások voltak alkalmazva. A háborúban azonban mint katonák szolgálatot teljesítettek több elvbarátukkal egyetemben, a szombatot megszegték, hadi kitüntetések is fogadtak el, és csak később szabadultak ki a katonai szolgálatból úgy, hogy e sorok írója beadványokkal fordult felmentésük érdekében a katonai parancsnoksághoz. Midőn nálunk voltak, alkalmunk volt őket eléggé megismerni. Fiatal, éretlen gyerekek benyomását gyakorolták ránk, akiknek a jellemét eléggé megismerhettük, bizonyos 'esetekből', és akik nem is értek el eredményt a bibliai munkában.” (Schubert G.W.: Babilonná lett-e Laodicea? 13. old.)

Egyébként Heinrich Spanknöbel volt az egyik személy, aki az 1922-es Generál Konferencián a Reformmozgalom képviselőjeként szeretne volna elmondani vádbeszédjét az Egyház ellen. Hét év távlatában már teljesen elfelejtette azt, hogy ő is teljesített katonai szolgálatot a háborúban, és ő is megrontotta a szombatot. Ez a jelenség azonban egy jellegzetes tünete a Reformmozgalomnak. Annyira a másik hibájára koncentrálnak, annyira csak azzal foglalkoznak, hogy közben teljesen elfelejtik, hogy ők maguk is vétkesek ugyanazokban a dolgokban. Jól tükrözi ezt az az eset, amikor a korai években egy reform-adventista vezető prédikátorral beszéltem, aki beszélgetésünk közben

sorolta azok bűneit, akik a háború ideje alatt különböző nyilatkozatokat tettek az Egyház nevében a hatóságok felé. Ezekben a nyilatkozatokban valóban vannak nagyon súlyos mondatok, amiknek nem lett volna szabad papírra kerülni az Egyház nevében. Beszélgető partnerem azonban mély hallgatásba merült azonnal, amikor arra irányítottam a szót, hogy ő is végig szolgálta a második világháborút, mint reform-adventista. Bár olyan beosztásban, hogy közvetlenül nem vett részt harcokban, de a szombatot így sem tudta megtartani. És valószínű, hogy mint orosz hadifogoly, még egyéb dolgokat sem tarthatott meg.

Mivel tehát a Mozgalom alapítói maguk is teljesítettek katonai szolgálatot, ezért ez a kérdés kezdetben fel sem merült. Csak amikor már kibontakozott az elszakadás, és teljes erővel hirdették az Egyház elbukását és Babilonná válását, akkor került a kezükbe először olyan nyilatkozat, amelyben egy területi elnök a szavát adta, hogy az adventista fiatalok hűségesek lesznek a háború idején, egészen a szombati fegyverviselésig. Arra lehet következtetni ebből, hogy 1915 őszén találkozhattak ezzel a nyilatkozattal. „Ettől kezdve a ‘Reform’ csoport elejtette a fanatikus látomások elfogadásának hirdetését; most már csak erre az iratra alapozták a felekezet hitehagyásának vádját, mondván: ez kimeríti a negyedik és a hatodik parancsolat áthágását.” (A Reformmozgalom elindulása Németországban (a Generál Konferencia irattárából való tanulmány 9. old.)

A korábbi szempontok nem jöttek be

A történelem kereke azonban valahogy nagyon azonosan fordul a különböző korokban. A szakadár mozgalmak jellegzetes taktikája az, amit megfigyelhetünk a Reformmozgalom kibontakozásával kapcsolatban is. Ha az egyik dologgal kapcsolatban nem jött be az, amit mondtak, vagy már elavulttá vált, akkor gyorsan valami újat kell a nép elé tárni, amivel lázban lehet tartani az amúgy is szenzációra éhes embereket.

A „próféták” jövendöléseivel ellentétben Jézus mégsem jött el a „csonthéjas-ok virágzása idején”. De ezzel együtt még a kegyelemidő sem járt le, és így a világ történelme sem fejeződött be. A fennmaradás érdekében tehát sürgősen valami újat kellett kitalálni, amivel indokolni lehet az elszakadás és a különállás tényét. Így aztán a szakadás szellemének ősi szervezője újra bevetette a már olyan jól bevált módszert. Amíg tudsz újat mondani a másíkról, addig nem veled foglalkoznak az emberek.

Milyen jó lett volna, ha ezek az emberek a saját részükre tanulmányozták volna olyan szorgalmasan a Bibliát és a Bizonyosságtételeket, mint ahogy megtették ezt azért, hogy mások hibáit és gyengeségeit leplezzék le és ítéljék el vele. Pedig az ihletett írások nagyon határozottan foglalnak állást a szakadár lelkelet megítélésével kapcsolatban. Ellen White Jézus életpéldáját állítja azok elé, akik a maguk igazának tudatában készek a viszályra, a szakadásra, mintsem hogy alázasok maradjanak.

„Jézus tudta: a papok nem sajnálják a fáradságot, hogy viszályt szítsanak az Ő és a János tanítványai között. Tudta, hogy gyülekeznek a viharfelhők, amelyek elsöprik az egyik legnagyobb prófétát, aki e világra született. Annak érdekében, hogy elkerüljön minden félreértésre vagy nézeteltérésre okot adó alkalmat, Jézus csendben megszüntette munkásságát, és visszavonult Galileába. Nekünk is úgy kell megpróbálnunk elkerülni mindent, ami viszályhoz, félreértéshez vezethet, hogy közben hűek maradunk az igazsághoz. Ugyanis, amikor ilyesmi üti fel a fejét, az eredmény a lelkek elvesztése. Ha olyan körülmények adódnak, amelyek miatt szakadás fenyeget, kövessük Jézus és Keresztelő János példáját.” (Ellen G. White: Jézus Élete 142-143. old.)

Nem az elvek feladásáról van itt szó, hanem arról, hogy amit bárki alapelveként lobogtat mások előtt, az nem lehet a rombolás és a pusztítás eszköze, de annál inkább lehet az ember

cselekedeteinek mércéje. Mivel azonban ezek az emberek elszakadni akartak, ezért az isteni kinyilatkoztatásokból való írásokat olyan módon tanulmányozták, hogy azokban csak azokat a részeket lássák meg, amiket az anyaegyház ellen fordíthattak, hogy így azt bírálni és elítélni lehessen általa. Tudták, hogy „gyülekezeteik csak addig maradnak életben, amíg valami kifogásolnivalót találnak a régi gyülekezetük közösségében, amíg sikerül nekik az egyoldalúan felvilágosított testvéreket rágalmaikkal félrevezetni, és amíg a sátáni erők segítségével elhitethetik az áldozatokkal, hogy mily nagyszerű haladást tesz az ő munkájuk.” (Schubert G.W: Babilonná lett-e Laodicea? 10. old.)

Ennek érdekében aztán, mint magaválasztotta és maga küldte munkások elindultak a környező országok felé is az elszakadás üzenetével. Missziós programjukban és üzenetükben azonban már sehol sem található a látomások. Ebben a misszióban már csak a háborúval kapcsolatos események vannak reflektorfénybe állítva oly módon, hogy az ott történtek az egész nép bukását jelentik, és ezek miatt Isten is elvetette az Egyházat. Akik pedig hűségesek, és őszintén keresik Istent, azoknak el kell szakadni ettől a Babilonná vált Egyháztól.